

**Dr. sc. Dario Đerđa, Izvanredni profesor, predstojnik Katedre za upravno pravo
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci**

UPRAVNOPRAVNI ASPEKTI PRIJEDLOGA ZAKONA O POMORSKOM DOBRU I MORSKIM LUKAMA

Pravni status pomorskog dobra, utvrđivanje njegovih granica, upravljanje i zaštita pomorskog dobra, upotreba i korištenje, razvrstaj morskih luka, lučko područje, osnivanje lučkih uprava, lučke djelatnosti i njihovo obavljanje, gradnja i korištenje lučke nadgradnje i podgradnje te bitna pitanja o redu u morskim lukama danas su u Hrvatskoj uređena Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 158/03., 100/04., 141/06., 38/09. i 123/11). Tijekom dvanaestogodišnje primjene ovoga Zakona uočene su brojne normativne i provedbene slabosti u svezi s upravljanjem, upotrebom i zaštitom pomorskoga dobra. Ujedno, 2012. godine donesen je novi Zakon o koncesijama, koji je pravno uređenje ovog, iznimno važnog instituta za gospodarsko korištenje pomorskoga dobra približio suvremenim zahtjevima Europske unije, a 2007. i 2013. godine značajno je intervenirano i u Prekršajni zakon koji se supsidijarno primjenjuje pri vođenju prekršajnih postupaka koji se vode zbog nezakonitog raspolaganja i korištenja pomorskoga dobra. Slijedom navedenoga, u srpnju 2015. godine Vlada Republike Hrvatske u saborsku proceduru uputila je Prijedlog Zakona o pomorskom dobru i morski lukama koji bi trebao uspostaviti kvalitetan i transparentan sustav zaštite, upravljanja i korištenja pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj te u velikoj mjeri modernizirati pristup upravljanju pomorskim dobrom i morskim lukama. S tim ciljem trebao bi osigurati uvjete za brži i uspješniji gospodarski razvitak Republike Hrvatske kao pomorske zemlje, kao i uvjete za ulaganja na pomorskom dobru, a posebno u lučku suprastrukturu, sukladno strateškim odrednicama koje osiguravaju održivi razvoj, a sve uz poštivanje i promicanje primjene najviših standarda ekološke zaštite pomorskog dobra.

Nastojeći zaštititi pomorsko dobro, kao jedno od iznimno vrijednih dobara na upotrebi svima, ovaj Prijedlog Zakona razrađuje niz upravnopravnih pitanja koja se odnose na upravljanje, upotrebu i zaštitu pomorskoga dobra. Tako primjerice određuje nadležnost i postupak za utvrđivanje granica pomorskog dobra, uređuje postupak za davanje koncesija na pomorskom dobru, uvodi mogućnost dodjele koncesija na zahtjev, propisuje obvezu davatelja koncesije provesti prethodne i pripremne radnje za davanje koncesije, ukida koncesijska odobrenja i umjesto njih uvodi sustav dozvola, za dio poslova upravljanja pomorskim dobrom utvrđuje nadležnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za raspolaganje i upravljanje državnom imovinom, Ministarstvu podjeljuje pravo i dužnost sudjelovati u postupku izrade i

donošenja svih dokumenata i akata prostornog uređenja koji obuhvaćaju područje pomorskog dobra, predviđa osnivanje jedne županijske lučke uprave u jedinicama područne (regionalne) samouprave, uvodi jedinstvene lučke tarife u lukama otvorenim za javni promet županijskog i lokalnog značaja, uvodi lučke redare i sl.

Polazeći od pretpostavke kako je pomorsko dobro opće dobro, nedvojbeno utvrđuje opću dostupnost ovoga dijela kopna i mora te izuzima ovo područje iz pravnoga prometa uopće. U tu svrhu izričito propisuje kako je pomorsko dobro opće dobro od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku koje je, sukladno svojoj prirodi i namjeni, u općoj upotrebi sviju pod jednakim uvjetima te zabranjuje zauzimanje, gospodarsko korištenje i obavljanje djelatnosti na pomorskom dobru bez posebne pravne osnove.

Upravljanje pomorskim dobrom, a koje uključuje održavanje i unaprjeđenje, zaštitu i raspolaganje pomorskim dobrom, kao i odgovornost za upravljanje ovim dobrom podjeljuje društvenim zajednicama svih razina: kako Republici Hrvatskoj, tako i jedinicama područne (regionalne) samouprave i jedinicama lokalne samouprave. Nadležnost među njima razgraničuje ovisno o tome radi li se o redovnom ili izvanrednome upravljanju. U ime ovih osoba radnje su ovlaštene poduzimati Vlada, Ministarstvo, nacionalno tijelo ovlašteno za upravljanje državnom imovinom, ovlaštena tijela u jedinicama područne (regionalne) i lokalne samouprave, a sve uz pomoć Savjeta za pomorsko dobro i morske luke. Prijedlog Zakona pri tome obvezuje ove osobe da upravljajući pomorskim dobrom postupaju kao dobri domaćini, utvrđujući zaštitu prirode, morskog okoliša i kulturne baštine, očuvanje izvornosti i zaštite krajolika i tradicijskih vrijednosti, transparentnost i poštivanje javnog interesa kao standarde koje pri tome trebaju poštivati. Načela koja su ova tijela obvezana oživotvoriti pri obavljanju navedenih djelatnosti svakako su načelo javnosti, načelo predvidljivosti, načelo učinkovitosti, načelo zaštite javnog interesa i načelo zaštite pomorskog dobra.

Pomorsko dobro treba biti razgraničeno od drugih nekretnina koja se nalaze u režimu privatnoga vlasništva, a što je i jedna od temeljnih pretpostavki njegova korištenja. Utvrditi granicu pomorskoga dobra ovlaštene su upravni odjel u jedinici područne (regionalne) samouprave te Ministarstvo, u upravnom postupku koji rješenjem treba biti okončan najkasnije u roku od 30 dana. Pravna zaštita nositelja prava na nekretninama koje u cijelosti ili dijelom ulaze u sastav pomorskoga dobra osigurana je u žalbenom postupku i upravnome sporu.

Upotreba i gospodarsko korištenje pomorskog dobra podrazumijeva opću upotrebu pomorskog dobra, posebnu upotrebu pomorskog dobra te gospodarsko korištenje pomorskog dobra. Dok je koristiti pomorsko dobro u svrhu s njegovom prirodom i namjenom u svako vrijeme ovlaštena svaka osoba, pravo na posebnu upotrebu dijela ovoga dobra

stječe se na temelju odobrenja, a pravo na gospodarsko korištenje na temelju koncesije. Odobrenjem ovlaštenik stječe vremenski ograničeno pravo na temelju kojega dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno može isključiti iz opće upotrebe i posebno upotrebljavati. Odobrenje izdaje Vlada Republike Hrvatske, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave ili upravno vijeće lučke uprave u upravnom postupku pokrenutom na zahtjev stranke, a po izdavanju takvoga odobrenja potrebno je još sklopiti ugovor o posebnoj upotrebi. Koncesijom koncesionar stječe vremenski ograničeno pravo na temelju kojeg dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključuje iz opće upotrebe i gospodarski koristi. Koncesiju dodjeljuje Vlada Republike Hrvatske, predstavničko tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave ili predstavničko tijelo velikog grada, ovisno o roku na koji se dodjeljuje, u upravnom postupku koji se pokreće u pravilu javnim nadmetanjem, a iznimno i na zahtjev stranke. Postupak dodjele koncesije prijedlog Zakona posebno ne utvrđuje već se ispravno poziva na supsidijarnu primjenu Zakona o koncesijama. Konačno, dozvola zamjenjuje ranija koncesijska odobrenja, a ovlaštenik stječe vremenski ograničeno pravo na temelju kojeg na pomorskom dobru može obavijati djelatnost, kojom se ne ograničava niti isključuje opća upotreba takvoga dobra. Dozvolu izdaje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave u upravnom postupku pokrenutom javnim natječajem ili na zahtjev stranke.

Temeljni normativni standardi postavljaju niz zahtjeva koje mora zadovoljiti kvalitetan propis. Pored materijalnih rješenja sadržanih u propisu, a koja ukazuju koliko je pravni sustav blizak istinskoj pravičnosti, kako su ju zamišljali još prvi grčki filozofi, zakon i svaki drugi opći akt treba zadovoljiti i niz zahtjeva koje pred njega postavlja suvremena nomotehnika. Tako svaki propis mora biti sažet u najvećoj mogućoj mjeri, jer je njegova svrha tumačenje u pojedinačnim situacijama, od strane kreativnoga primjenjivača, koji je pri tome vezan načelom zakonitosti u pravnome sustavu uopće te ciljem i svrhom propisa koji provodi. Takav propis treba biti sistematičan, a kako bi maksimalno olakšao snalaženje u njemu samome ne samo primjenjivaču i pravnome stručnjaku, već i laiku kojemu pravo treba biti razumljivo kako bi ga se mogao držati. Izričaj u takvome propisu treba biti jasan i nedvosmislen, bez dvostruke negacije, kako normativni tekst ne bi bio osnov različitih samovoljnih tumačenja i nejednake primjene, već bi predvidivošću trebao pridonijeti pravnoj sigurnosti. Formulacije sadržane u propisu trebaju biti preskriptivne, jer propis treba sadržavati pravne norme, a ne opisivati postupke i objašnjavati svrhu pravnih instituta čemu služe priručnici i komentari zakona. Stoga je u svrhu izrade kvalitetnoga zakonskoga teksta jednaku pozornost potrebno posvetiti oblikovanju materijalnih rješenja, kao i formuliranju pravnih normi.

Mr. sc. Olga Jelčić, sutkinja VSRH u mirovini

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE PRIJEDLOGA ZAKONA O POMORSKOM DOBRU I MORSKIM LUKAMA

Svrha prijelaznih i završnih odredaba u zakonu je u bitnome urediti zatečene pravne situacije i odnose koji nisu bili razriješeni dotadašnjim zakonom, odrediti način okončanja postupaka započetih po ranijim propisima a nisu dovršeni u vrijeme stupanja na snagu novog zakona, odrediti obveze nadležnih tijela na poduzimanje radnji potrebnih za implementaciju novog zakona te odrediti vrijeme njegova stupanja na snagu, sve u cilju potpunog funkcioniranja pravnog područja koje zakon uređuje. Sa tom svrhom i ciljem sastavljene su prijelazne i završne odredbe Prijedloga Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama koje su nastavno predmet razmatranja.

Prijelaznim i završnim odredbama Prijedloga Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (iz srpnja 2015. – dalje: Prijedlog) uređuju se:

1. Upisi prava vlasništva na pomorskom dobru (čl. 211. - 214. i 216. ZPDML),
2. Ulaganja na pomorskom dobru iz razdoblja pretvorbe
3. Privremeno korištenje pomorskog dobra (čl. 217. Prijedloga),
4. Postojeće granice pomorskog dobra (čl. 218. – 219. Prijedloga),
5. Postojeće koncesije i koncesijska odobrenja na pomorskom dobru i postupci u tijeku (čl. 220. – 222. ZPDML),
6. Usklađivanje rada lučkih uprava s ZPDML (čl. 223.- 226. Prijedloga) i
7. Obveza donošenja normativnih akata te stupanje na snagu ZPDML (čl. 227. -232. Prijedloga).

1. Upisi prava vlasništva na pomorskom dobru

1.1. Nevaljani upisi prava vlasništva na pomorskom dobru

Budući da pomorsko kao opće dobro ne može biti objekt prava vlasništva, prijelaznim i završnim odredbama Prijedloga, u dijelu pod naslovom Upisi prava vlasništva na pomorskom dobru, hoće se razriješiti pitanja nevaljanih odnosno valjanih upisa prava vlasništva nekretnina na pomorskom dobru koji egzistiraju u zemljišnim knjigama na dan stupanja na snagu novog Zakona i time na neizravan način razriješiti desetljećima star problem stečenih prava na pomorskom dobru. U dosadašnjim zakonima koji se uređivali pravni režim pomorskog dobra mogućnost brisanja upisanog vlasništva ili drugog stvarnog prava na pomorskom dobru povezivala se je s pitanjem stečenih prava, ali ni jedan od tih zakona ovo pitanje nije riješio.

U odredbu čl. 211. st. 1. Prijedloga uneseno je **opće pravilo** da su **nevaljani** i bez pravnog učinka **upisi prava vlasništva** na nekretninama koje su pomorsko dobro iz čl. 4. tog Prijedloga, kao i na onima koje su pomorsko dobro temeljem zakona, a provedeni su do stupanja na snagu tog Zakona.

Odmah valja upozoriti na odredbu st. 6. istog članka koja glasi:

„Izvan slučajeva valjanog stjecanja prava vlasništva iz stavka 1. i 2. ovoga članka, zemljišnoknjižni upisi prava vlasništva na nekretnini koja je pomorsko dobro na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, a bili su provedeni do 21. srpnja 1961. godine, kao i oni provedeni nakon toga nadnevkā, nisu valjani.“

Naime, kada se usporede odredbe st. 1. i st. 6. čl. 211. vidljivo je da su sadržajno istovjetne što se tiče određivanja nevaljanosti postojećih zemljišnoknjižnih upisa vlasništva, pa je u tom dijelu st. 6. suvišan. Međutim dio odredbe st. 6. u kojemu se govori o slučajevima valjanog stjecanja vlasništva „iz stavka 1. i 2. ovog članka,“ je netočan, jer u tim stavcima nema riječi o valjanom stjecanju vlasništva na pomorskom dobru, tako da je u tom dijelu ova odredba netočna. Stoga bi trebalo u cijelosti brisati st. 6. čl. 211. Prijedloga.

Prema st. 1. čl. 211. Prijedloga za ocjenu nevaljanosti upisanog prava vlasništva na pomorskom dobru je relevantno je li konkretna nekretnina u naravi pomorsko dobro na temelju zakona, a ne da li je kao takva upisana u zemljišnoj knjizi (primjerice kada je plaža u zemljišnoj knjizi upisana kao pašnjak), zbog čega bi predlagatelj brisanja upisa u takvim slučajevima trebao pokrenuti postupak ne samo za brisanje vlasništva nego i upisa pomorskog dobra u zemljišnu knjigu.

Nadležno državno odvjetništvo bi prema odredbi st. 7. čl. 211. Prijedloga bilo obvezno u roku od jedne godine od stupanja na snagu Zakona pokrenuti zemljišnoknjižni postupak radi brisanja nevaljanog upisa prava vlasništva. Mislim da bi o brisanju prava vlasništva na pomorskom dobru trebalo odlučivati po pravilima pojedinačnog ispravnog postupka ili u parnici, budući da se pravilima zemljišnoknjižnog postupka upisanom vlasniku ne omogućuje sudjelovanje u postupku (o tome Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske br. U-I-4445/2008 i U-I-2231/2009 od 4. listopada 2011. - Narodne novine 123/2011).

1.1. Valjani upisi prava vlasništva na pomorskom dobru

U stavcima 2., 3., 4. i 5. čl. 211. Prijedloga koji uređuju iznimke od pravila o nevaljanosti upisa prava vlasništva na pomorskom dobru tako da se propisuju pretpostavke za njegovu valjanost, na neizravan način se određuje kada se upisano pravo vlasništva na pomorskom dobru smatra zakonito stečenim.

Prema odredbi st. 2. čl. 211. Prijedloga smatra se **valjanim upis** prava vlasništva na onoj nekretnini koja je **temeljem odluke nadležnog tijela** koje je upravljalo pomorskim dobrom ili nekog drugog tijela javne vlasti do 21. srpnja 1961. godine, **bila izuzeta iz pomorskog dobra**. Faktično ovdje se radi o nekretnini kojoj je izdvajanjem iz pomorskog dobra prestao taj status, pa se na nju primjenjuje vlasničkopravni režim.

Kao što je prethodno bilo govora pri razmatranju st. 1. i st. 6. čl. 211. Prijedloga, i u st. 4. čl. 211., s nešto drugačijom formulacijom, sadržajno se ponavlja st. 2., pa bi trebalo izostaviti jednu od tih dviju odredbi.

U st. 5. čl. 211. Prijedloga predviđen je daljnji izuzetak od općeg pravila o nevaljanosti upisa, tako da se smatra se „da je pravo vlasništva valjano stečeno,“ na nekretnini koja je pomorsko dobro na dan stupanja na snagu tog Zakona, a **pravo vlasništva je upisano, prije nego što**

je nekretnina ušla u obuhvat pomorskog dobra iz čega proizlazi da je u tom slučaju upis prava vlasništva valjan. Međutim, ova iznimka se ne odnosi na dio pomorskog dobra koji se nalazi unutar pojasa širine šest metara od crte određene čl. 4. st. 2. Prijedloga.

Iznimku od pravila o nevaljanosti upisa prava vlasništva **na pomorskom dobru na kojemu je izgrađena zgrada** predviđena je u odredbi st. 3. čl. 211. Prijedloga koja glasi:

„Iznimno od stavka 1. ovoga članka, smatra se valjanim i upis prava vlasništva na onoj **nekretnini koju je nadležno tijelo prodalo ili dodijelilo trećoj osobi, po propisima koji su uređivali građevinsko zemljište**, radi izgradnje zgrade, pod uvjetom da je plaćena naknada za zemljište i da je zgrada izgrađena sukladno propisima.“

Ovom se odredbom faktično priznaje pravo vlasništva na pomorskom dobru sa zgradom koja je na njemu izgrađena pod propisanim pretpostavkama.

Iz citirane odredbe proizlazi da se smatra valjanim upis prava vlasništva na pomorskom dobru na kojemu je izgrađena zgrada bez obzira na vrijeme stjecanja pomorskog dobra i izvršenu gradnju, kao i bez obzira na dio pomorskog dobra na kome je zgrada izgrađena (primjerice područje unutar šest metara u smislu čl. 4. st. 2.). S obzirom da je u ovom slučaju upis prava vlasništva na nekretnini koja je pomorsko dobro valjan, zaključiti je da se u smislu odredbe čl. 20. st. 1. zgrada ne izuzima iz pomorskog dobra.

Mislim da su pretpostavke za postojanje valjanosti upisa vlasništva na pomorskom dobru na kojemu je izgrađena zgrada upitne. Prije svega se postavlja pitanje vremena prodaje ili dodjele nekretnine koja je pomorsko dobro. Naime ako i uzmemo da je nadležno tijelo moglo temeljem Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima (NN 19/74., 39/75., 17/77. i 18/81) prenositi pravo korištenja određenim subjektima, prodaja i dodjela u smislu stjecanja prava vlasništva na pomorskom dobru nije bila moguća nakon stupanja na snagu Pomorskog zakonika (NN 17/94., 74/94. i 43/96. - stupio na snagu 22. 3. 1994.). Čini mi se da i određivanje nadležnog tijela za raspolaganje pomorskim dobrom „po propisima koji su uređivali građevinsko zemljište“ je uopćeno i neprecizno.. Posebno nije jasan izričaj „dodijelilo trećoj osobi“, jer se nekretnina daje na korištenje prijenosom određenog prava na istoj. Pretpostaviti je da se ovdje misli na dodjelu trajnog prava korištenja.

1.2. Zakonito izgrađene zgrade na pomorskom dobru

Odredbom čl. 212. Prijedloga uređuje se pitanje pravnog statusa pomorskog dobra na kojemu je **zakonito izgrađena zgrada stambene ili stambeno poslovne namjene do 15. veljače 1968. odnosno 21. lipnja 2011.**, kada se ne radi o valjanom upisu prava vlasništva na pomorskom dobru iz st. 3. čl. 211. Prijedloga o kojemu je prethodno bilo riječi.

S obzirom na načelo jedinstva nekretnine, zgrade izgrađene na pomorskom dobru njegova su pripadnost. Radi razrješenja vlasničkih odnosa na zgradama zakonito izgrađenim na pomorskom dobru (izgrađenim do 15.2.1968. ili kasnije do 21. 6. 2011. ako je zgrada izgrađena u skladu s prostornim planom i aktom nadležnog tijela kojim se odobrava gradnja) sukladno čl. 20. st. 1. Prijedloga odredbom čl. 212. predviđeno je izuzimanje zgrade stambene ili stambeno poslovne namjene iz pomorskog dobra, a zemljište ispod te zgrade i koje služi za prilaz zgradi postaje vlasništvo Republike Hrvatske. Zbog izdvajanja zemljišta iz

pomorskog dobra u ovakvim slučajevima nužno je provesti postupak izmjene granice pomorskog dobra sukladno čl. 38. st. 3. Prijedloga.

U roku od šest mjeseci od dana upisa vlasništva RH na zemljištu koje je izuzeto iz pomorskog dobra, korisnik zgrade (pojam korisnika zgrade nije definiran) je obvezan od središnjeg tijela državne uprave nadležnog za raspolaganje i upravljanje državnom imovinom zatražiti sklapanje ugovora o osnivanju prava građenja ili ugovora o kupoprodaji zemljišta na kojem je zgrada izgrađena. Taj je ugovor pravni temelj za upis prava vlasništva ili suvlasništva odnosno prava građenja korisnika zgrade na predmetnom zemljištu. U Prijedlogu nisu predviđene posljedice propuštanja korisnika zgrade da u zakonskom roku zatraži sklapanje navedenog ugovora.

1.3. Upisi prava vlasništva nakon pretvorbe društvenopravnih osoba

Prema Prijedlogu nije bila moguća u postupku pretvorbe konverzija u pravo vlasništva nekadašnjih prava upravljanja, korištenja i raspolaganja na nekretninama koje su pomorsko dobro, a čiji nositelji su bile društvenopravne osobe. Naime čl. 214. Prijedloga određuje da su **nevaljani i bez pravnog učinka upisi** prava vlasništva koji potječu od nekadašnjega prava upravljanja ili korištenja i raspolaganja na stvari u društvenom vlasništvu u korist pravnih osoba na nekretninama koje su u vrijeme pretvorbe istih pravnih osoba ili pretvorbe njihova pravnog prednika bile pomorsko dobro ili su pomorsko dobro sukladno članku 4. ovoga Zakona, slijedom čega će se upisano vlasništvo brisati.

Prema odredbi čl. 216. Prijedloga nevaljani su upisi vlasništva na nekretninama koje su pomorsko dobro po samom zakonu, a upisane su korist jedinica lokalne samouprave kao pravnih sljednika bivših općina koje su bile nositelji nekadašnjeg prava upravljanja, korištenja i raspolaganja na nekretninama u društvenom vlasništvu.

Ova se odredba odnosi samo na nekretnine koje su bile pomorsko dobro u vrijeme pretvorbe kao i na one koje spadaju u pomorsko dobro na temelju čl. 4. tog Zakona neovisno o tome jesu li u zemljišnoj knjizi upisane kao pomorsko dobro. Ako u navedenim slučajevima pomorsko dobro nije bilo upisano u zemljišnu knjigu, na nadležnom državnom odvjetništvu koje je obvezno pokrenuti postupak za brisanje vlasništva, je teret dokaza da je nekretnina pomorsko dobro.

2. Ulaganja na pomorskom dobru iz razdoblja pretvorbe

U praksi se učestalo postavlja problem valorizacije ulaganja u objekte na pomorskom dobru, koja su prilikom pretvorbe društvenih poduzeća procijenjena u vrijednost društvenog kapitala. Dosadašnjim propisima koji su uređivali pomorsko dobro kao ni važećim Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama to pitanje nije riješeno (NN158/03., 100/04., 141/06. 38/09. i 123/11.) .

Razrješenje ovog pitanja trebala bi dati odredba čl. 215. Prijedloga u kojem st. 1. glasi:

„Trgovačka društva nastala pretvorbom bivših društvenih poduzeća kojima je u vrijednost društvenog kapitala prilikom pretvorbe procijenjeno ulaganje u objekte na pomorskom dobru ili je u procjenu uključena vrijednost zemljišta koje je pomorsko dobro, a kojima je do dana stupanja snagu ovoga Zakona bila dodijeljena koncesija za korištenje pomorskog dobra na području koje obuhvaća dotični objekt ili zemljište, mogu podnijeti

zahtjev Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske za zaključenje nagodbe radi rješavanja imovinskopravnih odnosa na navedenom zemljištu i objektima.“

Predmet ove odredbe su **samo ulaganja** u objekte i zemljište – pomorsko dobro, koja su prilikom pretvorbe društvenih poduzeće **procijenjena u vrijednost društvenog kapitala** trgovačkog društva nastalog pretvorbom, dakle ne i neka kasnija ulaganja. Kada je riječ o ulaganju mislim da bi se prava iz ove odredbe mogla ostvarivati samo ako je ulaganje zakonito.

Pretpostavka je za provođenje pretvorbe i stjecanje prava vlasništva nekretninama koje su bile društveno vlasništvo prema Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (čl. 360. st. 1.) da je određena stvar sposobna biti predmetom prava vlasništva. Budući da zemljište koje je pomorsko dobro nije moglo biti predmetom vlasništva stoga ni pretvorbe to njegova vrijednost nije mogla biti unesena u vrijednost društvenog kapitala prilikom pretvorbe. Stoga mislim da bi iz čl. 215.st. 1. i 2. Prijedloga trebalo izostaviti zemljište koje je pomorsko dobro.

Daljnja je pretpostavka da bi trgovačko društvo moglo podnijeti zahtjev za sklapanje nagodbe radi rješavanja imovinskopravnih odnosa u vezi navedenog ulaganja, da mu je do dana stupanja na snagu tog Zakona „bila dodijeljena koncesija“ za korištenje pomorskog dobra gdje se objekt nalazi. S obzirom na sintagmu „bila dodijeljena koncesija“ nije jasno može li zahtjev podnijeti trgovačko društvo koje više nema koncesiju ili nije u posjedu objekta na pomorskom dobru u koji je izvršio ulaganje, ili više ne obavlja gospodarsku djelatnost za koju mu je koncesija bila dodijeljena.

Pravo na podnošenje zahtjeva Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske za sklapanje nagodbe pod pretpostavkama iz citiranog st. 1. čl. 215. ima i trgovačko društvo ako je u vrijednost društvenog kapitala prilikom pretvorbe procijenjena vrijednost objekata ili zemljišta koji u vrijeme pretvorbe nisu imali status pomorskog dobra, ali su taj status naknadno stekli (st. 2. čl. 215.)

Čini mi se neopravdanim izuzimanje od primjene navedenih odredbi st. 1. i 2. ulaganja u objekte smještene na području koje je pomorsko dobro po samom zakonu (čl.4. tog Zakona), jer se velik dio tih objekata nalazi na tom području i koriste se na temelju koncesije.

U odredbi st. 4. čl. 215. Prijedloga određuju se mogući načini rješenja imovinskopravnih odnosa nagodbom (davanje nove koncesije, produženje roka postojeće koncesije, zamjena nekretnine), od kojih mislim da zamjena nekretnine koja je pomorsko dobro za nekretninu u vlasništvu nije moguće, jer trgovačko društvo nema vlasništvo na pomorskom dobru o čemu je prethodno bilo riječi. Izričaj da se nagodba može sklopiti „pod uvjetom“ davanja nove koncesije, te „pod uvjetom“ davanja tabularne isprave nije jasan.

Mislim da ponuđenim prijelaznim i završnim odredbama u Prijedlogu Zakona o pomorskom dobru ne mogu biti na zadovoljavajući način riješeni postojeći problemi na pomorskom dobru, što im je bio cilj, zbog čega bi ih trebalo preispitati i uskladiti sa zakonom.

Kap. Branko kundih dipl.iur.

MORSKE PLAŽE, SIDRIŠTA I PRIVEZIŠTA SUKLADNO PRIJEDLOGU ZPDML

Uvod

U ovom sažetku izlaganja biti će iznesena osnovna otvorena i sporna pitanja uključujući i rješenja vezana uz odredbe koje se odnose se na morske plaže, sidrišta i privezišta sukladno Prijedlogu ZPDML.

Mišljenje je autora da je Prijedlog ZPDML izrazito podnormiran i djelom kontradiktoran . Predlažu se izmjene i dopune predloženog zakonskog teksta koje će biti iznesene u samoj prezentaciji autora i naknadno objavljene na portalu www.pomorskodobro.com

MORSKE PLAŽE

Sukladno zakonskom Prijedlogu , morske plaže se dijele na prirodne i uređene . Uređene morske plaže mogu se koristiti za obavljanje gospodarske djelatnosti u pravilu na osnovi koncesija. Ako uređena morska plaža nije dana u koncesiju istu je dužna održavati jedinica lokalne samouprave.

S obzirom na funkciju i model upravljanja uređene morske plaže su:

- (1) javne morske plaže;
- (2) morske plaže hotela, kampova i turističkih naselja;
- (3) morske plaže za posebne namjene ;

Javna morska plaža

Zakonski Prijedlog u čl.30 definira javnu morskou plažu kao samostalnu uređenu morskou plažu koja se gospodarski koristi na temelju koncesije i služi većem broju ugostiteljsko turističkih objekata i građana.

Davatelj koncesije ne može isključiti opću upotrebu javne morske plaže te je dužan osigurati i štiti javni interes korištenja plaže posebno u slučaju kada plaža po svojem položaju i funkciji treba zadovoljiti potrebe šireg kruga korisnika.

Očigledno je namjera predlagača ZPDML da je javna morska plaža u funkciji gospodarskog korištenja većeg broja ugostiteljsko turističkih objekata, a istovremeno treba zadovoljiti i štiti javni interes. Zakonskim Prijedlogom treba pomiriti dva ponekad suprotna interesa.

Odredba čl.30 istoimenog Prijedloga da davatelj koncesije ne može isključiti opću upotrebu javne morske plaže u suprotnosti je sa samim pojmom i smislom **koncesije** koja je definirana u članku 2. kao : **“vremenski ograničeno pravo na temelju kojeg se dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključuje iz opće upotrebe i daje na gospodarsko korištenje“.**

Posve je jasno da potpuno isključenje javne morske plaže ne dolazi u obzir , no besmislena bi bila odredba koja bi onemogućavala davatelju koncesije da djelomično ograniči ili isključi opću upotrebu morske plaže odnosno pomorskog dobra.

Morske plaže hotela, kampova i turističkih naselja

Zakonski Prijedlog u članku 31. stavak 1. definira morske plaže hotela, kampova i turističkih naselja kao uređene morske plaže, koje su sa izgrađenim turističkim sadržajima izvan granice pomorskog dobra povezane u funkcionalnu gospodarsku cjelinu.

Ovaj stavak nije sporan.

Sporna i nejasna je odredba stavka 2. istoimenog članka da davatelj koncesije utvrđuje funkcionalnu gospodarsku cjelinu iz stavka 1. ovoga članka uz osiguranje nesmetanog prolaza uz pomorsko dobro (šetnica), ovisno o kapacitetu, kategoriji i vrsti objekata, a u postupku davanja koncesije može potpuno isključiti opću upotrebu dijela plaže dane u koncesiju do maksimalno 30% plaže za ugostiteljske objekte kategorizirane sa 4. i 5. zvjezdica.

Prema mišljenju autora ova odredba otvara prostor izrazite pravne nesigurnosti.

Posve je nejasno što znači osiguranje nesmetanog prolaza uz pomorsko dobro "šetnica", kao i potpuno isključenje opće upotrebe dijela plaže do max.30% za ugostiteljske objekte 4 i 5 zvjezdica.

Takva odredba za ekskluzivne objekte sa 5 zvjezdica ako se radi o maloj izdvojenoj plaži nema smisla, kao što nema smisla isključenje opće upotrebe dijela plaže do max 30% i ograničenje samo na objekte sa 4 i 5 zvjezdica

Morske plaže za posebne namjene

Sukladno članku 32. Prijedloga morske plaže za posebne namjene su uređene morske plaže, koje udovoljavaju zahtjevima i potrebama posebnih grupa korisnika a gospodarski se koriste na temelju koncesije.

Ovakvo rješenje dovodi u situaciju posebne grupe korisnika (plaže za invalide, plaže bolnica i lječilišta, plaže za kućne ljubimce i sl.) da koriste morsku plažu isključivo putem gospodarskog korištenja na osnovu koncesije.

Nužno je omogućiti ovisno o životnim situacijama jednu i drugu opciju korištenja morskih plaža za posebne namjene, prvenstveno korištenje na osnovu odobrenja za posebnu upotrebu.

SIDRIŠTA

Sezonska turistička i komunalna sidrišta

Autor predlaže dopunu odredbi o sidrištima i uvođenje posebne vrste sezonskih sidrišta koja bi egzistirala samo u vrijeme ljetne turističke sezone uz suglasnost i posebne uvjete sigurnosti koje bi utvrđivala nadležna lučka kapetanija.

PRIVEZIŠTA

U prijedlogu Zakona o pomorskom dobru, odredbe o privezištima su nedosljedne i kontradiktorne, a cjelovita materija je izrazito podnormirana i nejasna.

Dužina privezišta člankom 181. stavak 1. Prijedloga ZPDML je ograničena maksimalno do 70 metara te u tom smislu je propisano da je privezište izdvojeni i samostalni infrastrukturni objekt (pontona, gat, mol, riva, i si.) koji ne može biti dulji od 70 metara upotrebljive obale i dio morskog akvatorija izvan lučkog područja koji služi za vez plovni objekata, a gospodarski se koristi na temelju koncesije sukladno ovom Zakonu.

Postavlja se pitanje što ako samostalni i izdvojeni infrastrukturni objekt ima 75 metara i više, a ne udovoljava uvjetima posebnih propisa da bi se mogao smatrati lukom.

U tom smislu nužno je redefinirati članak 181. stavak 1.

Zakonski prijedlog ne razvrstava privezišta nego pozna isključivo "servisno privezište." Posve je nejasno zašto Prijedlog ZPDML definira samo servisna privezišta a potpuno apstrahira komunalno privezište, industrijsko privezište, privezište za posebne namjene i na koncu turističko privezište.

Predlaže se redefiniranje pojma privezišta u smislu da je:

"privezište svaki izgrađeni i uređeni dio morske obale i pripadajući dio morskog akvatorija koji služi za siguran privez plovnih objekata izvan lučkog područja ako ne ispunjava posebne propise za morske luke"

Isto tako nužno je ugraditi i definirati među ostalim i turističko privezište kao i druge vrste privezišta.

Napomena :

Predlaže se radi jasne administrativne nadležnosti lučke uprave uvođenje instituta "CJELOVITOG LUČKOG PODRUČJA" kao prostor pomorskog dobra jedne ili više luka otvorenih za javni promet te izdvojenih izvanlučkih sidrišta , privezišta i drugih objekata izvan luke kojima jedinstveno upravlja nadležna lučka uprava sukladno zakonu. Tu se prvenstveno misli na komunalna privezišta koja Prijedlog zakona ne definira.

KONCESIJE NA ZAHTJEV

Odredbe Prijedloga ZPDML o koncesijama na zahtjev (čl. 93. , čl.94., i čl.95.) imaju usku poveznicu sa plažama , privezištima i nautičkim sidrištima .

Predložena rješenja o "koncesijama na zahtjev" cjeloviti institut dovodi u svoju suprotnost kada se radi o plažama ,sidrištima i privezištima. Autor smatra da su u velikom djelu odredbe o koncesijama na zahtjev neprovedive.

Neprihvatljiva je odredba čl.93.podstavak c. i d. da se funkcionalna, infrastrukturna i prostorna cjelina za gospodarsko korištenje plaže i/ili privezišta i/ili nautičkog sidrišta veže za samo jedan ugostiteljski objekt , kao i odredba da je koncesija na zahtjev za ugostiteljske objekte koji se nalaze unutar naselja uvjetovana objektom najviše kategorije (min. pet zvjezdica) .

To bi značilo da respektabilan hotel sa tri ili četiri zvjezdice ne bi mogao ostvariti pravo na koncesiju na zahtjev unutar naselja za razliku minornih ugostiteljskih objekata najviše kategorije.

Isto tako neprihvatljiva je odredba čl.94.stavak 3.sukladno kojoj za koncesije iz članka 93. podstavaka c. i d. ovoga Zakona ponuđena koncesijska naknada ne može biti niža od trostrukog iznosa prosječne koncesijske naknade postignute na natječaju za gospodarsko korištenje plaže/priveziša/sidrišta u godini koja je prethodila davanju koncesije, a unutar iste turističke kategorizacije mjesta.

Ova odredba faktički sankcionira gospodarsko korištenje pomorskog dobra na osnovu podnesenog zahtjeva za koncesiju te se smisao samog instituta " koncesije na zahtjev " dovodi u pitanje.

Prema mišljenju autora koncesijska naknada ne može ovisiti o koncesijskom modelu nego o načinu korištenja pomorskog dobra (prvenstveno o ograničenju opće upotrebe pomorskog dobra).

Loris Rak, dipl. iur. Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci

**MORSKE LUKE SUKLADNO PRIJEDLOGU
ZAKONA O POMORSKOM DOBRU I MORSKIM LUKAMA**

Vlada Republike Hrvatske na svojoj 235. sjednici održanoj dana 8. srpnja 2015. godine utvrdila je prijedlog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (*u daljnjem tekstu: ZPDML/15*) te ga podnijela Hrvatskom saboru na razmatranje. Trenutno je ZPDML/15 na dnevnom redu 20. sjednice Hrvatskog sabora pod brojem P.Z. br. 879.

ZPDML/15 cjelovito mijenja dosadašnje pravno uređenje pomorskog dobra i morskih luka. Iako je početno Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture (*u daljnjem tekstu: Ministarstvo*) namjeravalo izraditi samo izmjene i dopune Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama ("Narodne novine" broj 158/03, 141/06, 38/09 i 123/11) u cilju njegovog usklađivanja sa Zakonom o koncesijama („Narodne novine“ br. 143/12 – *u daljnjem tekstu: ZPDML/03*), očito je prepoznalo priliku da se Zakon izmjeni i u drugim područjima na temelju uočenih nedostataka i problema koje je njegova primjena uzrokovala u praksi. Pristup izmjeni cjelokupne legislative valja pohvaliti jer ZPDML/03 je donesen u hitnom postupku, bez adekvatno provedene prethodne znanstvene, stručne i javne rasprave, posljedično čemu je njegova primjena uzrokovala mnoge negativne posljedice na sustav pomorskog dobra i morskih luka.

ZPDML/15 prethodio je postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću. Međutim, valja ukazati na nezadovoljavajuće proveden postupak savjetovanja koji nije ostvario cilj i svrhu zbog kojeg je uspostavljen. Naime, savjetovanje sa zainteresiranom javnošću provedeno je u razdoblju od 17. prosinca 2013. godine do 18. veljače 2014. godine o nacrtu prijedloga Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama, verzija 6/2014 od 17. prosinca 2013. godine. Dakle, ZPDML/15 je prijedlog zakona koji je usvojen nakon više od godine dana te svojim sadržajem bitno odstupa od verzije 6/2014 te predstavlja potpuno novi pravni okvir pa se slobodno može zaključiti da ZPDML/15 nije rezultat sagledavanja primjedbi zainteresirane javnosti i njihove analize, već potpuno novi pravni okvir o kojem savjetovanje uopće nije provedeno. Ova je okolnost izrazito nepovoljna za postizanje cilja donošenja kvalitetnog i cjelovitog normativnog uređenja pomorskog dobra i morskih luka jer će donošenje Zakona čiji je prijedlog utvrđen na ovakvom postupanju ponovo nepotrebno rezultirati negativnim posljedicama njegovom primjenom. Bilo bi svrsihodnije ZPDML/15 još jednom raspraviti sa zainteresiranom javnošću prije utvrđivanja istoga kao prijedloga Zakona.

Unatoč prethodno opisanim razmišljanjima, kako je navedeno, ZPDML/15 jest prijedlog Zakona koji je upućen u parlamentarnu proceduru te predstavlja relevantni dokument koji se može analizirati.

Odredbe ZPDML/15 o morskim lukama sadrže brojne novine u normativnom uređenju morskih luka u odnosu na važeći Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama ("Narodne novine" broj 158/03, 141/06, 38/09 i 123/11). Pojedine, praktično najvažnije, promjene valja posebno istaknuti.

ZPDML/15 u bitnom mijenja postupak utvrđivanja granica lučkog područja, koji postupak je u nadležnosti upravnih tijela jedinica područne (regionalne) samouprave. Iznimno složen i dugotrajan postupak utvrđivanja granica pomorskog dobra i granica lučkog područja prema važećem Zakonu predloženim bi se odredbama u bitnome pojednostavio i ubrzao. Županijski upravni odjeli preuzeli bi postupke utvrđivanja granica pomorskog dobra i granica luka posebne namjene od dosadašnjeg Povjerenstva Ministarstva koje je postupak provodilo na cijelom području Republike Hrvatske, čime bi se ubrzao postupak uslijed manje opterećenosti upravnih tijela i većeg broja službenika koji će biti raspoređeni na tim

poslovima. Izgledno je i da će postupak biti kvalitetnije proveden uslijed veće neposrednosti (*npr. mogućnost uviđaja na licu mjesta*) pri rješavanju u upravnom postupku.

Pozitivna novina jest svakako i ujednačavanje postupka utvrđivanja granice pomorskog dobra i lučkog područja luka posebne namjene te utvrđivanja granica luka otvorenih za javni promet. Prema ZPDML/15 upravni odjeli preuzeli bi postupak utvrđivanja i granica lučkog područja luka otvorenih za javni promet, a na temelju odluke o osnivanju koji je lučko područje utvrđeno.

Bitne promjene ZPDML/15 uvodi u upravljanju lukama otvorenim za javni promet. Upravljanje je i dalje povjereno lučkim upravama, ali one više nisu definirane kao neprofitne pravne osobe, već im je sada dan značaj pravnih osoba s javnim ovlastima. Zasigurno treba pozdraviti novopredloženo rješenje jer lučke uprave nesumnjivo ostvaruju određena javnopravna ovlaštenja zbog ciljeva i funkcija koje ostvaruju u izvedenim ovlastima koje su izvorno pravo Republike Hrvatske. Javnopravni karakter primjetan je u dijelu prijedloga Zakona koji propisuje ovlaštenja lučkih redara u provedbi lučkog reda, kao i pravne naravi lučkih pristojbi te načina njihove naplate, što je sve u nadležnosti lučkih uprava.

U odnosu na lučke uprave, zamjetna je i promjena u njihovim tijelima. Mijenja se broj i sastav upravnih vijeća državnih lučkih uprava te sastav upravnih vijeća županijskih lučkih uprava. Uklanjanjem predstavnika koncesionara iz upravnih vijeća te uvođenjem predstavnika lokalne samouprave u njihov sastav dodatno ukazuje na intenciju predlagatelja zakona da lučke uprave ostavi isključivo u javnopravnoj sferi.

Bitno je ukazati i na promjenu ciljeva i funkcija županijskih lučkih uprava. ZPDML/15 predviđa osnivanje jedne županijske lučke uprave za upravljanje svim lukama županijskog i lokalnog značaja na području jedne županije. Međutim, odredba o uspostavi jedinstvene županijske lučke uprave bespredmetna je ako je cilj objedinjavanje upravljanja svim lukama županijskog i lokalnog značaja, budući da propisana iznimka omogućava zadržavanje postojećeg broja županijskih lučkih uprava. S obzirom da je lučki sustav već uspostavljen i djeluje preko petnaest godina, ne predviđa se neka izmjena koja bi aktivirala odredbu o osnivanju jedne županijske lučke uprave.

Uz županijske lučke uprave ZPDML/15 predvidio je i osnivanje gradskih lučkih uprava. Normativno rješenje nije, međutim, cjelovito utvrdilo cilj njena uvođenja. Iz prijedloga Zakona ne proizlazi upravlja li gradska lučka uprava i lukama županijskog značaja koje djeluju na području velikoga grada ili samo lukama lokalnog značaja. Postavlja se i pitanje je li uvođenje gradskih lučkih uprava kontradiktorno sa izraženim stajalištima samo predlagatelja Zakona.

Naime, u obrazloženju prijedloga Zakona navedeno je kako je „*stav Ministarstva kako će se smanjenjem broja županijskih lučkih uprava smanjiti troškovi županija za iste i povećati učinkovitosti te ujednačiti upravljanje lučkim područjima luka županijskog i lokalnog značaja*“. Nije jasno, stoga, kako uvođenje novog upravljačkog sustava koji je neovisan od postojećeg može doprinijeti ujednačavanju upravljanjem lučkog područja luka županijskog i lokalnog značaja. A, ako se još k tomu u razmatranje uzme i okolnost da postojeće lučke uprave nastavljaju s radom, stav Ministarstva još je nerazumljiviji.

Stoga je i cilj prijedloga Zakona naveden u točki 2. obrazloženja netočan.

Županijske i gradske lučke uprave postaju pravne osobe koje će ujedno i obavljati osnovne lučke djelatnosti u luci čime će uz upravljačku i nadzornu, ujedno dobiti i operativnu funkciju. Županijske i gradske lučke uprave u cijelosti preuzimaju obavljanje lučkih djelatnosti, bez mogućnosti da njihovo obavljanje povjere gospodarskim subjektima na temelju koncesije, osim ako predmet koncesije obuhvaća i izgradnju objekata infrastrukture i suprastrukture.

Bitna novina ZPDML/15 jest i promjena lučkih djelatnosti. U odnosu na važeći Zakon, ZPDML/15 proširuje opseg osnovnih lučkih djelatnosti. Međutim, pod iste navodi i one lučke

djelatnosti koje su isključivo u funkciji drugih lučkih djelatnosti, što je pak svojstvo pomoćnih lučkih djelatnosti, pa se valja kritički osvrnuti na predložena rješenja. Predlagatelj prijedloga Zakona nije jasno razlučio definiciju osnovnih i pomoćnih lučkih djelatnosti pa je stoga i nelogično razvrstao iste.

Promjene su obuhvatile i lučke tarife. U ovom dijelu valja istaknuti pozitivne pomake u jasnijem određenju kriterija na temelju kojeg se može odrediti svaka vrsta lučke pristojbe te jasnijeg određivanja obveznika plaćanja pristojbe. Pozitivnim se ukazuje način naplate lučke pristojbe koji će omogućiti efikasniju naplatu. Nalog za plaćanje lučke pristojbe postaje ovršna isprava koja sadrži i nalog Financijskoj agenciji za provedbu ovrhe na novčanim sredstvima obveznika.

Međutim, pojedine odredbe ukazuju na nerazumijevanje ovog instituta kod predlagatelja koji miješa lučku pristojbu i lučku naknadu, pa tako pristojbu za vez u nautičkom dijelu luke nazivaju lučkom uslugom, za koju se plaća naknada, a ne pristojba.

Važno je istaknuti da je uklonjena odredba kojom se lučka uprava ovlašćuje da intervenira u cjenovnu politiku koncesionara ako ona ugrožava konkurentnost luke u cjelini.

U lukama županijskog i lokalnog značaja, uvodi se jedinstvena tarifa lučkih pristojbi i lučkih naknada.

Promjene su zahvatile i luke posebne namjene. Izrazito podnormirane odredbe u važećem Zakonu sada su upotpunjene odredbama koje definiraju pojedine vrste luka posebne namjene. Ujedno je i onemogućeno davanje u potkoncesiju osnovnih lučkih djelatnosti, već samo sporednih.

Pozitivna novina je i uređenje prestanka koncesije za luke posebne namjene, koji je prema važećem Zakonu izazivao brojne negativne posljedice, pogotovo prema korisnicima luke u vrijeme prestanka koncesije.

Predlagatelj je razlučio okolnost kad se postupak koncesije ne provede na vrijeme (pa stoga niti nije moguće, bez krivnje koncesionara, osigurati kontinuirano obavljanje djelatnosti) kada se može produljiti rok trajanja koncesije do godine dana, od situacije kad koncesija prestane zbog okolnosti izvan protoka roka, kad se lučko područje privremeno dano na gospodarsko korištenje teritorijalno najbližoj nadležnoj lučkoj upravi.

Zaključno, ZPDML/15 uvodi brojne novine u sustav morskih luka od kojih pojedine valja pozdraviti. Međutim, ZPDML/15 sadrži i brojne odredbe čije bi unošenje u novu legislativu ponovo izazvalo negativne posljedice na adresate. Zbog tog se predlaže da se o ZPDML/15 prethodno provede savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u cilju prikupljanja prijedloga prije svega znanstvene i stručne javnosti, a sve u cilju uklanjanja nedostataka u prijedlogu nove legislative i donošenja kvalitetnog zakonskog rješenja.

Prof.dr.sc. Gordan Stanković

**RASPOLAGANJE KONCESIJOM:
PRIJENOS KONCESIJE, POTKONCESIJA, ZALOG**

Koncesija je pravni odnos koji na strani ovlaštenika koncesija podrazumijeva skup prava i obveza. Raspolaganje koncesijom zajednički je naziv za pravne mehanizme čijim djelovanjem određeni segmenti koncesije prelaze s koncesionara na treću osobu. Tako kod prijenosa koncesije, na treću osobu prelaze sva prava i obveze iz koncesije koji nisu konzumirani do trenutka prijenosa. Kod potkoncesije, na treću osobu prelazi dio prava i obveza iz koncesije, s time da u pogledu tih prava i obveza koncesionar ne gubi svojstvo koncesionara. Kod zaloga koncesije, na treću osobu prelazi pravo izvršiti prijenos koncesije.

Koncesija često podrazumijeva dugoročan pravni odnos između davatelja koncesije i koncesionara. Moguće je da tijekom tog odnosa nastupe okolnosti uslijed kojih je koncesionaru onemogućeno ili otežano korištenje pravima i obvezama iz koncesije, pa je radi održavanja koncesije na snazi (odnosno radi izbjegavanja njezina prestanka zbog neizvršenja obveza od strane koncesionara) dobro imati na raspoložbi mehanizme o kojima je ovdje riječ.

Uz to, koncesije koje zahtijevaju značajnija ulaganja redovito su popraćene kreditima financijskih institucija. Te kredite potrebno je valjano osigurati, a koncesionar može biti u situaciji da ne raspolaže drugom imovinom na kojoj bi mogao u korist financijske institucije zasnovati sredstva osiguranja, izuzev same koncesije. Obzirom na specifičan ne vlasnički režim pomorskog dobra, ni zemljište dano u koncesiju kao niti objekti eventualno izgrađeni temeljem koncesije, ne mogu poslužiti kao predmet osiguranja. Stoga su mehanizmi o kojima je ovdje riječ potrebni ili dobrodošli i u kontekstu osiguranja kredita potrebnih za izvršenje koncesija.

U ovom izlaganju, pružit će se objašnjenje ključnih pojmova (prijenos koncesije, potkoncesija, te zalog koncesije na pomorskom dobru) i njihovih temeljnih obilježja. Potom će se analizirati odredbe prijedloga Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama koje se bave ovim institutima, i to prvenstveno kroz prizmu usklađenosti s odredbama Zakona o koncesijama. Također, ukazat će se na neka nespretna rješenja sadržana u relevantnim odredbama prijedloga Zakona.